

„Önálló felelősségről nem lehet szó” (?)

Jogászok az orvosi műhibákról

Az egészségügyben dolgozó jogtanácsosok munkáértékelését rendezte meg augusztus 14-15-én Szegeden a SZOTE, a Szociális és Egészségügyi Minisztérium, valamint a Magyar Kórházzászat jogi szakbizottsága. A kétnapos tanácskozáson az orvosi műhibák büntető és polgári jogi tapasztalatairól, az orvosi felelősségbiztosítás tervezett módosításáról volt szó.

Nem vezetnek külön statisztikát az orvosi műhibákról. Egy a 80-as évek elején lezajlott vizsgálatból tudhatjuk meg, hogy évente körülbelül hány ilyen szerepel a magyarorszázi peres ügyek listáján. E felmérés szerint öt esztendő alatt 150 volt az orvosi szabályok megszegése miatt bekövetkező műhibaügyek száma, azonban közülük csak 30 esetben került sor vádemelésre. Huszonöt esetben pénzbírságot ítélt a bíróság, négy esetben felfüggesztett szabadságvesztés volt a büntetés, és egyetlen per végződött végrehajtható szabadságvesztéssel.

Száraz számokat, mögöttük kettős tragédiák. Hiszen az orvos, aki a hippokratészi esküben a gyógyításra, az életmentésre tesz fogadalmat, csak lelki összecomással veheti tudomásul, ha más egészsége, élete kárára súlyosan tévedett, de tragédia a szenvedő alanyak, s a hozzátartozóknak.

Úgy hiszem, orvosi műhibaügyek mindenkor is mindennél jobban foglalkoztatják az embereket, hisz mindannyian — lévén potenciális betegek — még ma is sokszor tévedhetetlenek tartjuk az orvosokat, s ennek okán egy-egy tévedésük döbbenetes erővel hat ránk.

A munkaértékelésen dr. Iglói József, a Legfőbb Ügyészség főosztályvezetője az orvosi műhibával kapcsolatos büntetőjogi tapasztalatokat vette számba. Mindenekelőtt azt hangsúlyozta: az orvosi műhibák esetében a bíróságot nem az a cél vezérli elsősorban, hogy a megtörtént eseményt a példás büntetés szándékával rekonstruálja, hanem, hogy a veszélyforrásokra felhívja a figyelmet, megelőzze a szabálysértéseket. A veszélyforrások közül kettőt emelt ki. Az információ hiányosságát, és a diagnosztikai eszközök korszerűtlenségét; a betegől szerzett hiányos információ is, a körmegehatározást gátló elavult módszerek okán az orvosnak sok esetben látatlanban kell döntenie is, s ez növeli a tévedés veszélyét.

A felelősségre vonásról a polgári jog dr. Törő Károlynak, a Legfelsőbb Bíróság tanácsvezető birójának „tolmácsolásában” a következőket mondja ki: **önálló felelősségről az egészségügyi műhibák esetén nem lehet szó, hiszen hazánkban az orvosi tevé-**

kenységet elsősorban egészségügyi intézmények végzik, illetve a magyar orvosok elsősorban intézmények keretei között gyógyítanak. A kórház, a rendelőintézet orvosi szolgáltatást köteles nyújtani. Jogellenes, ha ezt a szolgáltatást nem kielégítően teljesíti. Biztosítani kell tehát az orvosi működés személyi és tárgyi feltételeit. Egy kórház működése során nem tekinthetünk csak egy orvosra. Magát a kollektívát kell vizsgálni, tehát azt, hogy maga az orvosi intézmény képes-e a személyi és tárgyi feltételeknek a megteremtésére. Korántsem biztos, hogy egy-egy műhiba esetén orvosi tévedésről van szó. Magában a szervezésben is lehet olyan hiba, amelyből eredően a beteg nem kapja meg a szükséges kezelést. Ez is a gyógyintézmény felelőssége.

A tárgyi feltételekről az egészségügyi törvény azt írja: **mindenki számára biztosítani kell a gyógyítás feltételeit a helytől függetlenül. Ezért a lehetőségekhez képest egy vidéki kórháznak, klinikának is rendelkeznie kell azokkal a szakemberekkel és mindazokkal a tárgyi feltételekkel, amelyek a feladatának a teljesítéséhez szükségesek. Ha ezekkel nem bír, akkor utalja át betegét oda, ahol van mód az adott beteg, illetve betegség ellátására.**

A két előadást követő kérdések és hozzászólások a tudósítónak azt sugallják, hogy az orvosok mindennapos döntéseik során több dilemmával küszködnek, mint az ember gondolná. Hadd ragadjunk ki néhányat a tanácskozáson elhangzott kérések, megjegyzések közül!

Hogyan döntsön, milyen kritériumok szerint rangsoroljon a gyógyításra hivatott, példának okáért akkor, ha mindössze 5 művesekészülék áll rendelkezésre, és 10 dializáló vesebeteg várja az életet jelentő kezelést? Ugyanez a kérdés a szervátültetésekre várók esetében is. Elhibázott, ha az orvosok a sávrendszer, mondván: voltak betegek, akik e miatt nem kapták meg a megfelelő helyen, a megfelelő időben mindazokat a beavatkozásokat, amelyek egészségüket helyreállították volna.

Voltak, akik az orvosképzés hiányosságait is felelőssé tették a műhibákért, és szóba került ama szomorú tény is, miszerint nem lenne szabad megvárni, hogy a különféle devianciákban szenvedő orvosok — számukat kb. 10 százalékra becsülik — végzetesen tévednek, hanem előbb kell megkezelni az embereket sorsa feletti döntéseiket.

KALOCSAI KATALIN

Átok ül-e rajtunk?

(Folytatás az 1. oldalról.)

„visszhangos” kezdeményezésük Öntől?

— Valamivel több időt szeretnék biztosítani szakmai tevékenységemre. Ami azt jelenti, hogy rektori munkámat ésszerűbben szeretném megszervezni. Erre lehetőséget nyújt az, hogy tavasz óta az adminisztrációs feladatok jó részét átvette a frissen megválasztott egyetemi főtábornok. Döntő jelentőségűnek tartom az egyetemi könyv- és jegyzetkiadást. Ez még a kezdet kezdetén tart. Most pénzünk is van, devizánk is van, és egy éve nem tudtunk beszerezni egy megfelelő minőségű nyomdagépet. Ez rögtön minőségi javulást eredményezne. Temérdek jó ötlet van pedig, amelynek megvalósítása egyetemünk erkölcsi és anyagi tőkét egyaránt erősíthetné.

— **Gazdaságunk jelenlegi válságos helyzete fokozottan sújtja az oktatási, különösen a felsőoktatási intézményeket. Az egyetem költségvetése névterekben változatlan, amely az inflációval azonos mértékű (eddig mintegy 17%-os) csökkenést jelent. E lehetetlen helyzet átvészélésére milyen terveik vannak Rektor Úrnak?**

— Amivel ezt ellensúlyozni lehet, annak csak kis része van a rektor kompetenciájában. Elsősorban külső munkavállalásra, pályázatokra, KK-munkákra gondolok. A kollégiumok nyári hasznosításából is jelentős összegek folynak be, ezeket azonban jelentős részben a kollégiumokra fordítjuk. Hasznot hozóvá kívánjuk tenni már az idén a könyv- és jegyzetkiadást. Próbáljuk eladni szellemi kapacitásainkat; vegyészink, fizikusaink, geológusaink az iparnál végeznek hasznosítható tudományos munkát. Átvettük a TIT-től a nyelvoktatást. Eddig egyetemi oktatók, egyetemi helyiségekben a TIT égisze alatt tanították a nyelveket. Most ugyanazok az oktatók ugyanazokban a termekben az egyetem égisze alatt tartanak órákat.

— **...és az egyetem javára. A külső munkavállalás lehetősége azonban szinte kizárólag a TTK-n adott, a befolyt összegeket is jórészt ott használják föl. Mi lesz a másik két karral?**

— Az OTKA-ból szépen részesülnek a bölcsész és jogász tanszékek is. Valójában a humán tudományok művelői a publikációs lehetőségeknek az egyetem kudarca általi bővítése lesz egy olyan dolog, amely segítséget nyújthat. A bölcsészeti és irodalmi-művészeti folyóiratokban és a napilapokban egyébként is sokkal nagyobb a publikációs lehetősége. A jogászoknak pedig bizonyos jogi ismeretek

oktatására, jogi képviselővállalására van módjuk. — **A párt deklarációiban régóta szerepel a párt és az állami funkciók szétválasztása, s mióta ugyanaz a személy a miniszterelnök, aki a pártfőtábornok, az a kérdés újra előtérbe került. Hogyan képzeli Rektor Úr a megosztást az egyetemen?**

— Országosan szerintem az egyetlen lehetőség volt a két funkció összevonása. Ha egyetlen személy kezében van a párt és az állam vezetése, ő át tudja látni, mi az, ami a párt érdekeit nem veszélyezteti, ugyanakkor lehetőséget nyújt arra, hogy a társadalom más szervezetei — azon a területen, ahol kompetensek — érvényesítsék elgondolásait. Mint átmeneti megoldást én helyesnek tartom, hogy van egy PB-tag, aki államminiszter, és ilyen kérdésekkel foglalkozik, és van — minden bizonnyal átmenetileg — egy pártfőtábornok, aki miniszterelnök is.

— **Szóval átmenetileg helyesnek tartaná Rektor Úr, ha Ön lenne a JATE pártfőtábornok?**

— Nem! Azt tartanám helyesnek, ha átmenetileg Andorle Ádám lenne a rektor! Mindamellát a „szétválasztás” szerintem csak ott jelent dilemmát, ahol ezekben a kérdésekben nincs meg az egyetértés. Nálunk olyan nyílt mind az Egyetemi Tanács, mind a Pártbizottság, és azok is, akik a testületekben elnökölnék, hogy itt a hatalomszétválasztás nem jelent gondot, legalábbis az utóbbi évtizedben sohasem jelentett.

— **Az interjú során egy sor komoly, átfogó problémát ejtettünk szót. Különösen, sőt inkább szomorítónak gondolom, hogy a közelmúltban mégsem ezek, hanem egy botrány miatt került a JATE az országos érdeklődés középpontjába, s nyilatkozott Ön két országos sajtóorgánumnak. Kérem, mondja el röviden a FEB-ügyet, és a vizsgálat jelenlegi állását!**

— Röviden: dr. Hegyi András, a bölcsész FEB országos elnöke, egyetemünk docense különböző hallgatók nevére pénzüsségeket utalt ki el nem végzett, fiktív munkákra, s a pénzt ő vette föl, a kifizetési listát ő írta alá. Jelenleg 930 ezer Ft-ról Hegyi András nem tud elszámolni. Az ügyben rendőrségi vizsgálat folyik, több mint 200 tanút hallgattak meg, olyanokat, akiknek neve a FEB kifizetési listán szerepelt, s igen jelentős hányadukról kiderült, hogy aláírásukat nem maguk produkálták, és nem is ismerik el, hogy valakit megkérték az aláírásra. Még további kihallgatások is lesznek, kb. 50 embert fognak kihallgatni.

— **Úgy tudom, a listákon nemcsak hallgatók, de olyan**

közéleti személyiségek is szerepelnek, akikkel Hegyi András más munkái során került kapcsolatba...

— Igen, két ismert újságíró neve is szerepel a listákon, de hogy a pénzt felvették-e, arról nem tudok. A minisztérium Hegyi Andrást állásából felfüggesztette, fegyelmi eljárást kezdeményezett ellene, de azt a rendőrségi nyomozásra való tekintettel felfüggesztette. Ahhoz mindenképpen ragaszkodni fogok, hogy ne helyi fegyelmi bizottság foglalkozzon a kérdéssel, hanem országos. Ugyanis Hegyi András nem mint egyetemünk egyszerű docense követhette el, amit elkövetett, hanem csak úgy, mint egy országos hatáskörű szerv vezetője.

— **Már megint egy szege-di botrány, Hipofízis-ügy, Sullydó klinika, téglaügy, Balogh szűcs. Vajon miért szerepelünk ilyen rosszul? Atok ül rajtunk?**

— **En 37 éve Szegeden élek, mint érettségizettségénygyerek jöttem ide, most egyetemi tanár vagyok, sokfelé ismernek; kényelmetlen, de megtisztelő megbízászként még rektor is vagyok. Ha a városon vagy a megyén atok ül, nem én vagyok az alkalmas személy, aki ezt kimondja. De nem is hiszem, hogy elátkozott vidék lenne ez, csak az a három dolog kellene, ami egyik-másik szerencsés sorsú országban az irányító szentháromság: a pénz, a törvény és az értelem.**

— **Kifejténé, mire gondol?**

— Nemrég egy hónapot töltöttem Amerikában, ahol köztudottan a pénz az atyaúrsten, de van fiúisten, meg szentlélek is. A fiúisten az Alkotmány, vagy általánosabban a törvény; amelyet halálosan komolyan vesznek, s aki megszegi, nem abban a házban teszi, hogy akármit megtehet, úgyse lesz baj belőle, hanem abban a fudatban, hogy a törvényiszrető 95%-nak elitől, megvető állásfoglalásával találkozik, ha terve nem sikerül — az utcaseprőtől az elnökig. A szentlélek pedig az értelem. Az amerikaiak úgy beszélnek egymással, mint értelmes ember az értelmes emberrel. Akár „lefelé”, akár „felé”. Az értelmes beszédet elfogadják. Egy ország változtatja meg étkészési szokásait, és növeli meg 10 évvel az átlagéletkorát, ha elmagyarazzák neki egy értelmes kampánnyal, hogy erre van szükség. Nem véletlen, hogy ott óriási üzlet az információ. Őrülök neki, hogy Magyarországon az Országos Pártértekezletre és a városi pártértekezlet előkészítésére vonatkozó információktól az illetékesek már nem sajnálták a papírt.

M. T.

Kitüntetések — hírek

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemen a Sennelweis-nap alkalmából az alábbi kitüntetések adtak át. **Kiváló Munkáért: dr. Illés Margit** adjunktus (Vértranszfúziós Állomás), **Horváth Sándor** boncmester (Igászógyógyászati Orvostani Intézet), **dr. Vargha Miklós** gyógyszerész (Ideg-, Elmegyógyászati Klinika). **Miniszteri Dicséret: Bacsa Andrásné** ápolónővér (Anaesthesiológia és Intenzív Terápiás Intézet), **Turbuk Judit** ápolónővér (Gyermekegyógyászati Klinika), **dr. Szabó Valéria** gyógyszerész (Egyetemi Gyógyszertár). **Kiváló Orvos: dr. Virág István** docens (Gyermekegyógyászati Klinika). **Kiváló Munkáért: Geiger Mária** vez. asszisztens (Szívsebészeti Önálló Osztály).

A művelődési miniszter augusztus 20-án alkalmából a **József Attila Tudományegyetem** dolgozóit közül többeket kitüntetett. A **Szociálista Kultúraért** kitüntető jelvényt kapták: **Bózsóné dr. Margóczy Katalin** tudományos munkatárs, **Gábor Kálmánné dr. könyvtáros** csoportvezető, **dr. Kormányos András** adjunktus. **Kiváló Munkáért** kitüntető jelvényt részesültek: **Andó Istvánné** könyvtáros, **dr. Harangozó József** adjunktus,

dr. Katona Péterné főelőadó, **dr. Németh Jenő** adjunktus, **dr. Pálfi Gábor** tudományos tanácsadó. **Miniszteri Dicséret** kaptak: **Lajtos István** gépkecsvezető, **dr. Monok István** könyvtáros, **dr. Rácz Béláné** főkönyvtáros, **Tandori Mária** könyvtáros.

1988. június 6-10-éig a SZOTE-n tartózkodott a greifswaldi Ernst-Moritz-Arndt-Universität rektora és a külföldi kapcsolatokkal foglalkozó osztály vezetője, **Professor Bethke** és **dr. Kloss**. Látogatásuk célja az egyetemek között fennálló szoros tudományos kapcsolat értékelése, új szempontok, javaslatok cseréje, javaslat az új szerződés megkötésére kapcsolatban kapcsán felmerülő szempontokra.

Június 7-8-án 25 főből álló finn küldöttség látogat meg az egyetemet, illetve szakmai megbeszélést folytattak az Ideg- és Elmegyógyászati Klinikán. A küldöttség tagjai pszichiáterek voltak.

Június 17-én a Kőrönczani Intézet rendezésében az évről évre ismétlődő tud. program, a Magyar Patológus Társaság Dél-Alföldi Szekciójának tudományos ülése került sor.

Július 2-5-ig rendezte meg a Biokémiai Intézet a

Magyar Elefánti Társaság 53. vándorgyűlését.

A szegedi egyetemek vendége volt augusztus 23-án **Hans Alfred Steger**, az NSZK rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. Részt vett azoknak az értékes műszereknek az átadásán, amelyet a Humboldt-alapítvány adományozott egykori ösztöndíjasainak kutatásaik segítésére. Délelőtt az MTA autokinetikai csoportja, automatizációs kutatócsoportja, valamint a JATE Alkalmazott Kémiai Tanszéke munkatársainak nyújtotta át teljesen a műszerajándékot. Ugyancsak délelőtt fogadta őt a JATE rektora. Ebéd után a SZOTE-ra látogatott Steger úr, ahol két egykori Humboldt-ösztöndíjas, **Benedek György** egyetemi tanár és **Horváth Örs Péter** adjunktus vehetett át tőle mintegy 35 ezer márká értékű berendezést. (A JATE fiatal kutatóinak juttatott műszerek ára körülbelül 100 ezer márká.)

Látogatásának végén a nagykövet Humboldt-emlékermét adott át **Szilárd János** egyetemi tanárnak, a SZOTE rektorának az NSZK és Magyarország közötti kulturális és tudományos kapcsolatokban végzett munkájáért.

Számítógépes adatbázis

Társadalomtudományi információ néven hirdeti új szolgáltatását a JATE Központi Könyvtára. Fiatal munkatársai egy, az UNESCO által szerkesztett program alapján cikkgyűjteményt tápláltak a számítógéphez. A hirdetés szerint „segíteni szeretnének eligazodni a közelmúlt társadalomtudományi vonatkozású újság- és folyóiratcikk-tervezésében”. A feldolgozás a „kemény” társadalomtudományokra terjed ki: bel- és

külpolitika, gazdaság, társadalom és kultúra. 1986 decemberében a reykvíki csúcsalkalmazóval indul a válogatás, amely mintegy 200 magyar és idegen nyelvű kiadványra terjed ki és 1987 végéig 2113 tételt tartalmaz. A keresés lényege, hogy a cikk fellelhető szerzője, címe, a cím egy szava, vagy a szöveg bármely szava alapján. Igen jól használható a kereséző szempontok: pillanatok alatt ki-kereshetjük például a kínai

kultúrával, vagy a magyar autógyártással foglalkozó cikkeket. A könyvtár tagjainak a szolgáltatás ingyenes, a rendszerhez ösztönnyomató is kapcsolódik, amely a kiszemelt írást pillanatok alatt papírra írja, s a nyajas érdeklődő olvasó magával viheti. Mint a program összeállító elmondta: bevételeire az éves gyűjtemények eladásából számítanak.

Alkotói támogatás

A támogatás célja a Szegeden élő művészek alkotó tevékenységének támogatása. Az alkotói támogatást hivatásos művészek, írók, költők, képzőművészek, iparművészek, fotósok, zeneművészek, művésztanárok, színészek, rendezők, népművészek, valamint művészeti kutatókat végzők kaphatják.

Az alkotói támogatás formái:

1. **Pályakezdők alkotói támogatása**, melyet 10 hónapra (egy összegben) kap egy-egy pályakezdő alkotó. Ezzel a formával a pályakezdéssel, letelepedéssel, beilleszkedéssel kapcsolatos gondokat kívánjuk enyhíteni. Korhatár: 30 év. Egyéni jelentkezés alapján ítéldhető oda. Összege: havi 1500 Ft.

2. **Egyéni alkotói támogatás** (1-3 hónapig terjedően), melyet azért kap egy alkotó, hogy jelentősebb vállalkozás (köteté sajtó alá rendezése, kiállításának előkészítése, szerepre, fellépésre, rendezésre való felkészülése stb.) zavartalan lehessen, esetleg munkahelyén fi-zetés nélküli szabadságot kérhessen, külföldi tanulmányúton vehessen részt. A művelődésügyi osztály, a művészeti

szövetségek helyi titkárai és az intézményvezetők javaslata alapján ítéldhető oda. Összege: havi 6000 Ft.

3. **Vendég-pályadíj**, melyet egy-egy Szegedre hívott vagy Szegeddel kapcsolatos művet létrehozó alkotó kap 1-3 hónapig. Az alkotói támogatásnak az a formája értékes, Szeged ihletre vagy a városról szóló, Szeged szellemi életét gazdagító alkotások megszületését akarja segíteni. A művelődésügyi osztály, s a művészeti szövetségek helyi titkárai és az intézményvezetők javaslata alapján ítéldhető oda. Összege: havi 3000 Ft.

A pályázatok és javaslatok beküldésének határideje: minden év szeptember 10. A beérkezett pályázatok és javaslatok alapján készült tervezetet a művelődésügyi osztály a művészeti szövetségek helyi titkáraival, az MSZMP Szeged Városi Bizottságának képviselőjével egyeztetve terjeszti jóváhagyásra a tanács elnökéhez. A támogatás odaítéléséről az érdekelteket a művelődésügyi osztály értesíti.